

YTTRANDE

2010-12-01

2010-110-7770

2010-10-05

U2010/5775/G

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Lärling – en bro mellan skola och arbetsliv (SOU 2010:19) och Skolans och arbetsmarknadens regler vid gymnasial lärlingsutbildning och gymnasial lärlingsanställning (U2010/5775/G)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) har fått de i rubriken nämnda förslagen för yttrande. CSN begränsar sitt yttrande till frågor som berör studiestödet.

Påverkan på studiestödet

CSN bedömer, liksom Lärlingsutredningen, att rätten till studiehjälp inte påverkas. Det beror på att skolan fortsatt är huvudman för utbildningen och att utbildningen är på heltid.

Eventuell lön påverkar dock rätten till studiehjälp i form av extra tillägg eftersom såväl elevens som föräldrarnas inkomster beaktas vid prövningen. Om eleven får lön minskar behovet av det extra tillägget till studiehjälpen.

Från och med höstterminen det år eleven fyller 20 år lämnas inte studiehjälp. I stället kan den studerande ansöka om studiemedel, såväl bidrag som lån. Studiemedlen är behovsprövade vilket innebär att inkomster som överstiger ett visst belopp, fribeloppet, reducerar studiemedlen.

Tid som studiestödet ska lämnas

Under försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning får läsåret omfatta längre tid än 40 veckor och läsåret får börja tidigare än i augusti och sluta senare än i juni.¹

Som CSN tolkar skrivningarna i den remitterade promemorian ska läsåret omfatta 40 veckor även för lärlingar. CSN välkomnar detta, dels eftersom det inte leder ett ökat utflöde av studiestöd och dels till vissa tröskeeffekter (se nedan) undviks.

Tröskeeffekter inom studiehjälpen

Studiehjälp lämnas för de delar av ett läsår då den studerande bedriver studier. Regeringen har föreskrivit att ett läsår om 40 veckor ska anses omfatta nio månader. Ett läsår som är längre eller kortare än 40 veckor ska anses omfatta det antal hela tidsperioder om 15 dagar som CSN bestämmer. Studiehjälp kan också lämnas för annan

---

¹ 6 kap. andra stycket förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning.

2010-12-01

tid än läsår. Till studerande som under ett läsår bedriver studier som ger rätt till studiehjälp under minst nio månader får studiebidrag och extra tillägg lämnas för tio månader².

Det förhållandet att studiebidrag och extra tillägg lämnas för tio månader till studerande som under läsåret bedriver studier som ger rätt till studiehjälp under minst nio månader, innebär att några veckors längre studietid än normala 40 veckor inte resulterar i ytterligare studiebidrag. De elever vars läsår är något längre än normala 40 veckor kompenseras således inte för den extra arbetsinsatsen och den nedlagda tiden med ytterligare studiehjälp. Studiebidrag och extra tillägg lämnas för tio månader oavsett om elevens läsår är 40 eller 45 veckor långt. För att studiehjälp ska kunna lämnas för mer än tio månader krävs studier under minst 46 veckor.

I remissvaret på Gymnasieutredningens betänkande uttryckte CSN farhågor för att de tröskeleffekter som finns inbyggda i nuvarande regelverk skulle komma att accentueras om studietiderna i den nya gymnasieskolan skulle variera i större utsträckning än för närvarande. CSN befarade även vissa informationsproblem kring reglerna. CSN nämnde särskilt utformningen av den gymnasiala lärlingsutbildningen, liksom det fjärde tekniska året i gymnasieskolan, med ett nära samarbete mellan skola och näringsliv, som exempel på när studietiderna skulle kunna komma att avvika från den normala läsårstiden och där nuvarande regler för den tid för vilken studiehjälp kan lämnas kan orsaka problem. I remissvaret uttryckte CSN åsikten att regeringen borde ta initiativ till en översyn av för vilken tid studiehjälp får lämnas.

CSN konstaterar nu med tillfredsställelse att en översyn av studiehjälpssystemet är aviserad.

Lärlingsutbildningen är inte sökbar

Det finns anledning anta att gymnasial lärlingsutbildning, med ett nära och verklighetsbaserat lärande i arbetslivet, kommer att vara ett attraktivt alternativ till skolförlagd utbildning. CSN befarar att det förhållandet att utbildningen normalt inte är sökbar i en annan kommuns gymnasieskola kan skapa frustration och besvikelse.

Gymnasial lärlingsutbildning är inte ett eget nationellt program eller en nationell inriktning på ett yrkesprogram. Om programmet eller inriktningen erbjuds skolförlagd i elevens hemkommun har denne inte rätt att bli antagen i första hand i en annan kommuns gymnasieskola, dvs. rätt att antas på samma villkor som de som är hemmahörande i den kommun som anordnar lärlingsutbildningen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

Antagning i andra hand (frisökning) berättigar inte till det kommunala stödet till inackordering. Skollagens bestämmelser i detta avseende kommer att påverka utformningen av de föreskrifter som CSN har rätt att meddela om vem som kan få statligt inackorderingstillägg vid studier i en fristående gymnasieskola.

---

² 2 kap. 6 § studiestödslagen (1999:1395) samt 2 kap. 6 och 6 a §§ studiestödsförordningen (2000:655).

2010-12-01

Som CSN bedömer det kommer kommunalt eller statligt stöd till inackordering endast i fråga i de fall hemkommunen inte erbjuder någon utbildning på det aktuella programmet, om eleven har särskilda skäl att gå i den gymnasieskola han eller hon har sökt eller om Skolverket har beslutat om avvikelser från struktur, innehåll och examensmål för en utbildning på ett nationellt program (riksrekrytering). Beslut om att få inrätta en s.k. särskild variant berättigar inte till inackorderingstillägg.

Uppgiftsskyldighet

Då skolan ska vara huvudman för hela utbildningen utgår CSN från att skolan är skyldig att lämna uppgifter till CSN som är av betydelse för administrationen av studiehjälpen. CSN anser att regeringen bör föreskriva om det på samma sätt som i 17 § förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Kerstin Borg Wallin efter föredragning av studiestödsutredaren Nils Andersson. I beredningen av ärendet deltog även processutvecklaren Maria Digre och chefsjuristen Åke Svensson

Kerstin Borg Wallin

Nils Andersson